

A TENGERPART

NAPILAP.

VII. évfolyam.

FIUME, csütörtök 1910. január 13.

11. szám

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Viale dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 932.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy óra 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

A magyar szalmatüz.

A magyar társadalom működése felemlítésénél szállóigévé lett a szalmatüz, melyhez hasonlítják lobbanékonyágunkat érdeklődésünknek rögtön rákövetkező csökkenését.

Valahányszor ezt hallok, mindannyiszor az ellenmondás szelleme arra ösztönöz, hogy e felfogás hibásságát megtámadjam s kimutassam, hogy ez nem ok, csak okozat, mely társadalmi rétegeink hibás berendezkedésében leli magyarázatát s oka volt ezer év óta nemzetünk minden szerencsétlenségének.

Az urbérség eltörlése előtt a magyar nemzetet a főnemesség, oligarchák és a köznemesség alkották, melyek ugyan nem voltak közjogi választó falakkal elkülönítve, de külön hatásuk a nemzet egész történelmében világosan felismerhető.

A mohácsi vész előtt a főnemesség elhatalmasodásával mindig együttjárt a királyi hatalom elgyengülése és a köznemesség elnyomása. Magyarország a tatárjárás borzalmaival, a mohácsi vész és ennek századokra kiható következményeit az oligarchák önzésének köszönheti.

Történetünk fényes lapjain nagyon sok főnemes nevével találkozunk, kik mint egyes emberek, vagy családok nevüket arany betűkkel vésték be a nemzet történelmébe, de ezek csak azok, kik a köznemesség élére állva köztölték össze sorsukat a haza sorsával s az utókor hálájára nem számítva üldöztetés, vagyonelkobozás, száműzetés, vértanu-halál a harcmezőn vagy a bitón és a család kiirtása volt a jutalmuk.

Az urbérség megszüntetése nemcsak a nemzet kiegészítő részévé tette a sok jobbágyot, nemcsak teljesen megváltoztatta a birtokviszonyokat, de alapjában felforgatta a régi társadalmi rendet is.

A fő és köznemesség régi fogalmai elvesztették létjogosultságukat: régi jogcímé változott s az állam és társadalom egy-két szerepkörét kivéve cselekvő hatásuk megszűnt.

A társadalom képe egészen megváltozott.

A köznemesség hatalmas versenytársra akadt a volt jobbágyokban. Azonban Petőfi „Magyar nemese“ nem tudott beletörődni az új rendbe s a középbirtokos osztály címe alatt lépett fel.

A magyar dsentri régi szolgálataira hivatkozva igényelte magának a hazafentartó elem előnyeit és hallani sem akart arról, hogy e feladat megoldásában osztozkodni kell a volt jobbágyokkal és azok utódaival.

Ily viszonyok mellett a magyar társadalom zavaros kaoszszá változott, melyben ellenkező törekvések bénítják meg egymás hatását, okozzák a szalmatüzet és annak ellobbanását.

Nagyon természetes következménye ennek, hogy a magyar társadalom nem tud egységes

célra intenzív erővel tömörülni.

A főrendekről nem szükséges külön szólnunk, mert szerepük a törvényhozásban és a társadalmi életben összeesik a középbirtokos osztály működésével.

Az alkotmányos korszak helyreállása után a középbirtokososztály rögtön uralkodó helyet foglal a törvényhozásban, törvénykezésben és közigazgatásban.

Közgazdasági irányú összes törvényeink, hol hibás, hol részrehajló intézkedéseiben mindenütt rámutathatunk a partikuláris érdek érvényesülésére.

Egyidejűleg a sajtóban és társadalomban megindult a szóáradat a középbirtokos osztály pusztulása, hanyatlása felől. Évekig panaszkodtunk, évekig kerestük a mentő eszközöket, míg a legközelebbi évek szomorú jelenségei az Alföldön, a Felföldön, az erdélyi részekben kimutatták, hogy hamis nyomokon indultunk s a kisbirtokosok bajairól elfeledkezve alapjában rengettük meg a haza legfontosabb érdekeit.

A társadalom más osztályaiban sem kedvezőbbek a viszonyok.

Minden harmadik szavunk az ipar, kereskedés, műszaki ismeretek pártolásáról szól.

De számalommal tekintünk arra az ifjura, ki iparos pályára lép s a rangsorban csak hátul adunk neki helyet. A kereskedés sem tartozik lelkünk szerint a kedvelt foglalkozások csoportjába s komolyan gondolkozóba esünk, hogy a rangsorban a kisebb kereskedőt, vagy aapidíjast tegyük előbbre? A műszaki pályák szépsége előtt divat meghajolni, de lelkünk mélyéből ki nem tudjuk irtani azt a felfeltörő idegenséget, mely a műszaki embert valami száraz szellemnek, az iskolában már félelmissé vált kétszer-kétszer megtestesülésének látja.

Egyedül szép, egyedül magasztos hivatás a jog. Szívünk hevesebben lüktet, ha gyermekünk valamelyik jogi fakultást „kerüli.“

Keserű harcok dülnek a kedélyekben. Minden társadalmi osztály küzd a másikkal; anyagi, szellemi, erkölcsi erőinek egy részét is csak félve viszi a közjó harcába, mert hite szerint mindig csak ő a vesztes.

Az ellobbanó szalmatüz sulyos vádjá azonnal megszűnik, mihelyt a társadalmi osztályok egymást kiegészítő részeknek fogják tekinteni, mihelyt egymás érdekeinek károsítása helyett az az egyetemes munkásság versenyében győzni és meggyőzetni megtanulnak.

A sokat emlegetett szalmatüzből elemi erő lesz, ha törvényhozásban, törvénykezésben, közigazgatásban és a mindennapi életben a társadalmi osztályok létérdekei kölcsönös méltánylásban és igazságos elbánásban részesülven egymás mellett, egy irányban haladva egyesült erővel dolgoznak a második ezer év biztosításán.

UJDONSÁGOK.

— **A kormányzó-helyettes látogatása.** Wickenburg István gróf kamarás, kormányzó-helyettes, akit a január ötödikén megtartott minisztertanács a kormányzói üresedés végéig a tengerészeti hatóság vezetőjévé is kinevezett, ma délelőtt látogatást tett a tengerészeti hatóságnál. A kormányzó-helyettes valamennyi hivatali helyiségen végigment.

— **A városi tisztviselők fizetésrendezése.** A rappresentanza által a városi tisztviselők és alkalmazottak fizetésrendezésének előkészítésére kiküldött kilenctagú bizottság ma délután ismét ülést tart. A mai folytatólagos ülésen Pierrri Konstantin fizetésrendezési tervezetnek a vasárnapi ülésén még le nem tárgyalt részét fogja ismertetni. Mint értesülünk a bizottság Pierrri javaslatát lényegtelen módosításokkal fogja elfogadni. A módosításhoz egybeként Pierrri is hozzájárult. Mihelyt a bizottság a tervezetet megvitatta, tárgyalásának eredményéről jelentést fog tenni a rappresentanzának. A városi tisztviselők fizetésrendezési ügye tehát még az új városi bizottsági tagok megválasztása előtt elintézését nyer annyival is inkább, mert a rappresentanza a fizetésrendezésre vonatkozólag határozott ígéretet tett.

— **Az iskolaszék ülése.** A városi iskolaszék tegnap este Zanella Rikárd képviselő elnöklésével ülést tartott, amelyen többek között elfogadták a 200,000 korona költségen építendő új belvederei iskola tervezetét. Azután a modern nyelvek tanfolyamát illetően elhatározták, hogy a jelentkezettek nagy száma miatt párhuzamos tanfolyamot létesítenek. A rappresentanzának pedig indítványozni fogják a tanítók javadalmazására szükséges 3000 korona folyósítását. A bizottság végül úgy határozott, hogy a tanítói állásokat ezentul pályázati hirdetmény útján töltsék be. Több kisebb ügy elintézésével az ülés véget ért.

— **Új zágrábi vasuti üzletvezető.** Mint értesülünk, a máv. zágrábi üzletvezetőségénél személyváltozás áll be. A jelenlegi üzletvezetőt Früchtl Edét nyugdíjazzák és helyébe a jelenlegi debreceni üzletvezető-helyettes Batcsinszky Vladimir kerül üzletvezetőnek. Früchtl nyugdíjazását több korosabb főtisztviselő nyugdíjba helyezése fogja követni.

— **A színügyi bizottság ülése.** A fiemei szinpartoló egyesület intéző bizottsága január tizenharmadikán délután hat órakor a főgimnáziumban ülést tart.

— **A város 1910. évi költségelőirányzata.** A városi tanács közhírré teszi, hogy január 26-áig a városi számvevőség hivatali helyiségében kifüggesztik a város 1910. évi költségelőirányzatát. A városi statutum 70. §-a értelmében a község minden adófizető tagja esetleges észrevételeit megteheti.

— **Tanképesítő vizsgálat.** Ma délelőtt kezdődött meg a kormányzóságon a folytatólagos tanképesítő vizsgálat, amelyre Mance Mária és Dobrovics Annina tanítónők jelentkeztek. Mindkét tanítónő teljes tanképesítő vizsgát tesz. A vizsgálat írásbeli része ma és holnap tart.

— **Lovrana vendégei.** A szomszédos Lovranát 1909 december 28-ától 1910 január 5-éig 17 furdővendég látogatta meg.

— **Letartóztatott kivándorlási ügynök.** Alig néhány nappal ezelőtt történt, hogy a rendőrség egy titkos kivándorlási ügynököt tett ártalmatlanná s már ismét újabb kivándorlási ügynök került hívásra. Tegnap reggel ugyanis az Ungaro-Croata Velebit nevű gőzösével négy, névszerint Zafran Miklós 46, Jerkovich Ambrus 41, Oreskovics Ferenc 18 éves és Zvitkovich Péter 31 éves sinai illetőségű kivándorló érkezett Fiuméba, akiket mihelyt podgyászokkal a partra léptek, egy ismeretlen környékezett meg. Az idegen először Zafran Miklóshoz lépett, akit mint egykori katona pajtasát üdvözölte, majd megkérdezte, hogy mi járatban vannak. Noha a barátságos idegent egyik sem ismerte, kérdésére elmondották, hogy Amerikába indulnak, majd mivel jegyük nem volt, az ismeretlen ajánlkozott, hogy elvezeti őket egy megbízható ügynökhöz. Mielőtt azonban a hajóügynökhöz vezette volna őket, azt indítványozta, hogy menjenek egy kocsmába, ahol megbeszélhessék a dolgot. Természetesen a négy kivándorló költségére nagy ivás volt, míg végül délután három óra felé a barátságos idegen a Via Volosca felé vezette a négy jámbor kivándorlót.

Sikerült is őket átvezetni az osztrák határon s a Via Volosca tartózkodó két detektív már csak akkor vette észre az öt tagú társaságot, amikor egyik osztrák ügynökség irodájából kiléptek. Közvetlenül a határ előtt egy San Nicolo felé ment, a másik négy pedig fiumei területre lépett. Rövid eszmecsere után az egyik detektív a fiumei uton San Nicolo felé ment, majd minthogy időközben a keresett egyén eltűnt, a Via Serpentinán várakozott. A másik detektív pedig a négy kivándorlót a mlaccai rendőrségire kísértte, ahonnan társa segítségére indult. A két detektívnek időközben eszébe jutott, hogy a Via Pilen levő Miramar kocsmá szolgája már régóta gyanus a rendőrség előtt s ezért a kocsmára felé indultak. Feltevésekben nem csalatkoztak, mert a négy kivándorlót kísérő ismeretlen azonos volt a kocsmá szolgájával. A detektívek természetesen Glavas Luca kocsmaszolgát a rendőrségre kísérték, ahol letartóztatták. Megmotozásakor egyik cantridai kivándorlási ügynökség címét találták nála. Házkutatást is tartottak a kocsmában s Glavas lakásán, a házkutatás azonban eredménytelen maradt. A rendőrség, miután Glavast kihallgatta, átkísértette az ügyesség börtönébe, egyuttal az iratokat is áttette.

— **Elgázolt pénzügyőr.** Könnyen végzetessé válható baleset történt ma éjjel a punto francoban. Valla Antal negyven éves pénzügyőr ma éjjel ugyanis az új zárómóló közelében a vágányok mellett járkált, amikor egy tolató mozdony, amelyhez több vasuti kocsi volt csatolva, utolérte. A nagy erővel haladó mozdony a pénzügyőrt fellökte, aki oly szerencsétlenül esett el, hogy a vágányok közé került. A kerek egyik lábfejét levágták s azonkívül még több sérülést is szenvedett. Vallát a telefonon értesített mentők a kórházba szállították. Állapota súlyos, de nem életveszedelmes.

— **Az ipartestület küldöttsége.** Az általános ipartestület többtagú küldöttsége ma délelőtt tisztelgett a kormányzóságon Egan Lajos miniszteri osztálytanácsos iparfelügyelőnél. A küldöttség három fontosabb ügyben kérte az iparfelügyelő közbenjárását. A küldöttséggel Egan hosszabb ideig tanácskozott.

— **Kiásott emberi csontváz.** A prelucai kőbánya közelében folyó munkálatoknál a napokban emberi csontváza akadtak. Ugyanis néhány kőműves ásás közben észrevette, hogy a föld alól csontok kerülnek elő. Tovább kutattak s végre egy emberi csontváz került felszínre. Egy kőműves előmunkás rendelkezésére a csontvázat a castuai temető halottasházába szállították. A csontváz megvizsgálására kirendelt hatóság bizottság megállapította, hogy a csontváz mintegy 100 év óta lehetett a föld alatt. Említésre méltó, hogy ugyanazon a helyen 1873-ban is találtak három emberi csontvázt és néhány háztartáshoz tartozó tárgyat.

— **Első gyermekbíróági tárgyalás.** Tegnap volt Fiumében a törvényszéken az első gyermekbíróági tárgyalás, amely alkalommal az erőszakos nemi közönség büntetvével vádolt

Ferenc János máv. alkalmazott József nevű fia bűnügyét tárgyalták. A vádirat szerint a fiatal bűnös a pályaudvari postarablásból származó bélyegeket árusította el s ezért az ügyesség képviselője orgazdaság büntetvéért kérte megbüntetését. A bizonyítás során azonban megállapították, hogy a rossz utra tévedt fiu nem tudott a bélyegek származásáról. Miután kihallgatták a fiatal kora vádolt apját, aki foglalkozása miatt fiát nem ellenőrizheti s felolvasták az előéletére vonatkozó iratokat, a perbeszédre került a sor. Marsik Andor dr. ügyvéd kérte, hogy védecét dorgálásra ítéljék, a törvényszék azonban javítóintézetbe küldte a fiut. A törvényszék felterjesztése alapján az igazságügyminiszterium dönt, hogy a javítóintézeti nevelés hol és mennyi ideig fog tartani.

— **A kikötőből.** Január 12. *Érkezett:* „Balaton“ magyar gőzös Rouenből üresen; „Split“ osztrák gőzös Makarskából 25 hordó borral és 10 tonna vegyes áruval; „Pannonia“ angol gőzös Liverpoolból 150 tonna vegyes áruval.

Indult: „Euterpe“ osztrák gőzös Smirnába 560 tonna cukorral 100 tonna vegyes áruval; „Karsbad“ osztrák gőzös Konstantinápolyba 700 tonna cukorral és 110 tonna vegyes áruval; „Pavia“ angol gőzös Liverpoolba 300 tonna cukorral.

— **Betörő a pincében.** Megirtuk, hogy Kaftanich Orsola cosalai kocsmárosnő pincéjében betörők jártak s onnan husz üveg bort raboltak el. A károsult asszony feljelentésére a rendőrség nyomozást indított. A nyomozás eredménnyel járt, mert egyik detektív már tegnap délután a rendőrségre kísérte Grskovich József husz éves vegliai illetőségű napszámot, akinél megmotozása alkalmával egy üveg bort is találtak. A rendőrség Grskovichot letartóztatta s minthogy négy társát is bevádolta, a rendőrség ezek ellen is megindította az eljárást.

— **Hazakisért szökevény diák.** Megirtuk, hogy Gróf Lajos kolozsvári tizenéves, az ottani kegyesrendi gimnázium negyedik osztályos növendéke megszökött hazulról s Budapesten át Fiuméba jött. A fiumei rendőrség távirati megkeresésére tegnap egy kolozsvári detektív érkezett Fiuméba, aki a szökevény s kalandszomjas diákot tegnap este magával vitte, hogy szüleihez kísérje.

— **A kivándorlók pénze.** Az amerikai kivándorlók által hazaküldött összegek egész 1907-ik évig folyton növekedtek s a következő évben tetemesen csökkentek. Az 1907-ik évben a kivándorlók magyar pénzfizetések közvetítésével 139.7 millió koronát s a bankok közvetítése nélkül 19.1, összesen 158.8 millió koronát küldtek haza. 1908-ban összesen 65.1 millió koronát. De ezekben az összegekben nincsenek azok a summák, amelyet a kivándorlók maguk hoznak haza. De, hogy ha azokat az összegeket vesszük tekintetbe, amit a kivándorlók kivisznek s amit átlag 325—350 koronányira tehetünk, mert maga az uti költség legalább 100 korona, úgy a kivándorlók által hazaküldött pénzből tetemes összeget kell leszámítanunk, ha a kivándorlás anyagi eredményeit akaránk mérlegelni. Hozzávetőleges számítás szerint legalább 100 millió koronát vittek a kivándorlók magukkal, tehát ennyit vontak el hazájuktól, mert ennek a pénznek csak Amerikában látják hasznát. De, meg aztán milyen nehéz munka, nélkülözés, életveszedelem árán jut a kivándorló ahhoz, amiből valamit hazaküldhet, s hányan pusztulnak el, anélkül, hogy itthon hagyott véreik nyomorúságán valamit is segíthettek volna. Akár azt nézzük, mennyit küldtek haza a kivándorlók, akár azt, hogy mennyit vittek magukkal, egyformán szomorú ez a statisztika s egy cseppet sem alkalmas, hogy a hazából kivándorlásra csábítson.

— **A „karneval“ szó igazi eredete.** A „karneval“ szó eredetéről szólva, a legtöbb ember a latin „carne vale“ (Isten veled, hus) kitéllettel magyarázza, amivel mindjárt a böjt kezdetére való utalás is ki van fejezve. A szó valódi eredete azonban egészen más és sokkal régebb keletű, mint maga az egyház, amelytől ez a „carne vale“-féle magyarázat származik. A régi egyiptomiak ugyanis Isis istennő tiszteletére évenként március 5-én nagy ünnepeket

tartottak, amelyek körmenetekkel voltak összekötve. Apulejus följegyzéseiben ezt az ünnepet novigium-nak (hajóünnep) nevezi és miután az istennő szobrát egy kerek hajón hordozták körül az utcákon, Apulejus a car (kocsi)-naval (tengeri) után az ünnepet carnavalnak nevezte el. A görögök dionizoszi ünnepegei szintén ilyen jellegűek voltak, hasonlóan a római szaturnáliákhoz, amelyeken Dionizosz, illetve Bacchusz tiszteletére hajóhoz hasonló kocsiiban vonultak fel az emberek és a legféltelenebb kicsapongásokkal áldoztak a bor és a jókedv istenének. Az elnevezés tehát latin eredetű, de maga a szokás talán az emberiséggel egyidejű. Régi feljegyzések szerint már Babyloniában is ilyen módon hódoltak az év bizonyos részében a jókedvnek és a régi zsidók házassági szokásai szintén ilyen eredetre mutatnak. Babyloniában a farsangi ünnepegek szintén körmenetekben nyertek kifejezést, amelyeken szintén nem hiányozhatott a hajóalakú kocsi és a féltelenség még a görögök és rómaiak bachanáliáit is fölülmúlta. Megjegyzendő különben, hogy a francia nyelvben még ma is carnavál szót használnak, nem pedig a carnevalt.

— **A jobbkezeség eredete.** Az antropológiának egyik sokat vitatott kérdése az, vajjon a történelemelőtti kor emberei szintén jobbkezesek voltak-e, vagy pedig egyaránt használták mind a két kezüket? Abból a tényből, hogy a vérnyomás az agy balfelére, amely tudvalevőleg a jobboldali idegek kiinduló pontja, nagyobb, mint az agy jobbfelére gyakorolt nyomás: a tudósok egy része azt következteti, hogy az ember már elejétől fogva jobbkezes volt. Dr. Astley londoni orvostanár és biológus ezzel szemben azt állítja, hogy inkább a baloldali nagyobb vérnyomást kell a jobbkezeség következményének tartanunk és nem fordítva. A klasszikus ókor népei már mind jobbkezesek voltak, hasonlóképpen a zsidók is. A bibliában ugyanis többször van kiemelve egyes emberek balkezesége. A korszakból fenmaradt szerszámok azonban azt látszanak bizonyítani, hogy azokat a jobb- és balkezzel egyaránt használták. Ugyanezt kell következtetnünk azokból a barlangfestményekből is, amelyenre Dél-Franciaországban és Spanyolországban akadtak, mert az ábrázolt állatok részben balról-jobbra, részben pedig jobbról-balra vannak rajzolva, míg ha a jobbkezesek már akkor is nagyobb szerepe lett volna, az állatfejeknek mind balra kellene nézniük. Valószínű, hogy az ember csak akkor kezdte jobbkezének az ügyességét fejleszteni, amikor harcossá és vadásszá lett.

Távirat ◀▶ Telefon

Khuen gróf tárgyalásai.

BUDAPEST, jan. 12. Khuen-Héderváry Károly gróf, az új deszignált miniszterelnök ma hajnalban Budapestre érkezett s a Szervita téren levő lakására hajtatott. Rövid pihenő után a gróf félkilenc órakor eltávozott hazulról, ahol már sokan keresték, különösen a sajtó képviselői közül. Khuen-Héderváry gróf már ma délelőtt megkezdte tanácskozásait a kabinet alakítás ügyében. Találkozott Tisza István gróffal is, aki a miniszterelnök levélbeli meghívására ma reggel szintén a fővárosba érkezett. A két politikus tanácskozása közel két óra hosszat tartott. Az új miniszterelnök péntekig be akarja fejezni a kabinet alakítás munkálatait, hogy szombaton Bécsbe utazhasson, amikor a királynak előterjesztést akar tenni.

Feloszlatják a parlamentet.

BUDAPEST, jan. 12. A deszignált miniszterelnök a kabinetalakításnál nem kíván a kooperáló pártokra támaszkodni, mert kormányának tagjait a régi szabadelvűek sorából fogja választani. Khuen gróf ezután a parlamenttől indennitást kér, de már most befejezett dolog, hogy ennek megtagadása esetén a képviselőházat február elején feloszlatja s a választásokat kiírja. A képviselő választások április első felében lesznek.

Lukács pénzügyminiszter.

BUDAPEST, jan. 12. Bécsi távirat szerint Lukács László csak a király határozott kívánására vállalta el a pénzügyminiszteri tárcát Khuen gróf kabinetjében. Hasonló ok miatt a két államférfi között egyetértés jött létre a választói jog tekintetében is.

Az új közlekedésügyi minisztérium.

BUDAPEST, jan. 12. Képviselői körökben beszélnek, hogy az államvasutak elnökgazgatójává Vörös László volt kereskedelmi miniszter van kiszemelve. Hir szerint még ma is fennáll a kereskedelemügyi minisztérium kettéválasztásának terve. A kettéválasztás megvalósítása esetén az új közlekedésügyi miniszter Vörös László lenne.

Küldöttség Kossuthnál.

BUDAPEST, jan. 12. Az esztergomgyei dorogi választókerület küldöttsége ma kereste fel a kerület képviselőjét Zlinszky Istvánt, akit bizalmukról biztosítottak. A küldöttség ezután Kossuthot akarta üdvözölni, a gyengélkedő Kossuth helyett azonban Apponyi Albert gróf fogadta a dorogiakat. Apponyi ismertette a függetlenségi párt álláspontját, majd fokozott kitartásra buzdította a függetlenségi választókat.

Lemondott főispán.

SÁTORALJAUJHELY, jan. 12. Melcer Gyula főispán ma állásáról lemondott.

Haverda Mariskát Szegedre vitték.

Szeged, jan. 12. Haverda Mariskát ma szállították át a szabadkai börtönből Szegedre. Mariska Palicsig kocsin ment, majd onnan vasuton folytatta az útját Szeged felé. Kiséretében a fogházfelügyelő s egy polgári ruhás börtönőr volt, hogy a szállítás feltűnést ne keltsen. Haverda Mariska nyugodtan viselkedett.

Megszökött kereskedő.

ESZÉK, jan. 12. Fock Ferdinánd itteni droguista közel háromszázezer korona adóssággal megszökött. A „Drau“ szerkesztőségéhez intézett levelében megírja, hogy atyjával való összekoccanása miatt szökött meg. A kereskedő károsult hitelezői kizárólag budapesti, bécsi és trieszti cégek.

Galiciában letartóztatott**oroszm kém.**

LEMBERG, jan. 12. A vasuti állomáson tegnap egy uriasan öltözött 34 év körüli Milohedzki Aurél nevű oroszot tartóztattak le. Találtak nála egy levelet, amely a katonaságnak a przemysli kerületben való elosztásáról és a fegyverek mennyiségéről és minőségéről tartalmazott adatokat, amelyek egy orosz-osztrák háború esetén váltak volna szükségessé. Letartóztatásakor orosz-lengyelországi gyárigazgatónak adta ki magát.

Összeesküvés**a portugál király ellen.**

LISSZABON, jan. 12. Városszerte híresztelik, hogy a rendőrség vakmerő összeesküvést fedezett fel, amely Manuel király élete ellen irányult. Az összeesküvők egytől-egyig anarchisták s majdnem valamennyien kézrekerültek. A letartóztatottak száma negyvennél is több, s lakásaikon motozást tartottak. Van a foglyok közt egynehány hirhede anarchista, akikről a vizsgálat megállapította, hogy részük volt a Károly király ellen elkövetett gyilkos merényletben. A múlt éjszaka fogdosták össze az összeesküvőket, akik kétségbeesetten védekeztek és valóságos sortüzei adták a rendőrökre. Nagy az izgatottság Lisszabonban és az összeesküvéseket mindenütt megkettőztették.

Látogatás helyett halál.

GYÖNGYÖS, jan. 12. Sztanek Pál gyöngyösi illetőségű egyén ma rokonok látogatására vasuton utazott el. Minthogy a vonat Vámosgyörk és Miskolc között nem állott meg, Sztanek a robogó vonatról leugrott. A szerencsétlen embert a vonat szétronsolta.

Meggyilkolt rendőrtisztviselők.

BERLIN, jan. 12. Posenből jelentik, hogy Centstochauban két poseni rendőrtisztviselőt banditák meggyilkoltak. A rendőrtisztviselők fegyvereit és csekély készpénzüket a gyilkosok elrabolták, aztán kereket oldottak.

Sikkasztó állami tisztviselő.

BUDAPEST, jan. 12. A mai fővárosi lapok azt közlik, hogy a rendőrség letartóztatta Kléber Vilmos állampénztári tisztviselőt, aki huszezer koronát sikkasztott. A rendőrség ma hallgatta ki Klébert, aki bevallotta, hogy adósságai miatt nyult a hivatalos pénzhez. A hitelezők ugyanis fizetését letiltották s az elsikkasztott összeget adósságai rendezésére fordította.

Kereskedelmi szerződés Anglia és Montenegró között.

CETTINJE, jan. 12. A külügyminiszter és az angol követ ma aláírták az Anglia és Montenegró között létesült új kereskedelmi és tengerészeti szerződést a legtöbb kedvezmény viszonyossági elve alapján.

Láz

és egyéb gyengítő betegségek után a teljes egészség gyors visszanyerésére a

SCOTT-féle csukamájolaj EMULSIÓ

bizrosan kipróbált szer.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelni a venni.

Kellemes ízű és könnyen emészthető és ennélfogva sokan vehetik, a kik más szereket nem tudnak bevenni.

A SCOTT-féle EMULSIÓ

azonfelül sokkal hatásosabb is. A tisztaság ideálja.

A Scott-féle Emulsió a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill.

Kapható minden gyógytárban.

BAUER GRÜNWALD A magyarok OTTHONA
GRAND HOTEL D'ITALIE
VELENCÉ-BEN
VELENCE
Elsőrendű szálló. — Kitűnő konyha.

Tisztességes házból való

magyar kisasszony

állást keres családhoz vagy gyermekek mellé helyben vagy a környéken. —
Cim a kiadóban.

Hungária-szálló étterme

Fiume Deák Korzó.

Kitűnő magyar konyha. Kifogástalan italok!

Olcsó havi előfizetés. Gondozott tekepálya.

Farsangi reggeli népies áron.

Zulajdonos

Szmrecsányi Miklós.

AJÁNLOK

kitűnő bőröspesenyt

Friss kocsonyahus kilgrként I K. 20 f. — Kedden és pénteken friss májas és véres hurka, naponta friss tormás virsli és szafaládé valamint minden egyéb hentesáru legjobb minőségben olson kapható

Szathmáry Györgynél

Főület Vicolo Germania I. sz.
Telefon 987. sz.
Fióküzet I. Vásárcastrak 17. sz.
Telefon 11-72. sz.

Alapított 1850-ben.

Cante Giuseppe

nagy butorraktára és asztalos műhelye

Fiume, Via Cappuccini 4. sz.

Nagy választék modern luxns butorokban. Vas-, réz- és kárpitos butorokban. Szolid és elegáns kivitelben.

Lederer penzio Abbazia.**Habsburg villa és Park szálló**

120 szoba. Lift. Fürdők a házban. Villanyvilágítás. Árnyas kert. Gyönyörű kilátás a tengerre. Szoba és ellátás 8 koronától feljebb. Családoknak engedmény.

Butorozott szoba

(villanyvilágítás és fürdőszobával) I. emeleten kiadó. Cim a kiadóban,

BONAVIA

nagyszálló és étterem

Fiume Via Edmondo de Amicis 4. szám a város központjában.

56 szoba. Tágas éttermek. Nyáron szép kerthelyiséggel

Magyar konyha. Tiszta magyar és külföldi borok. Kőbányai Polgári Sör.

Estétként Jonás Gyula hírneves cigányzenekarának hangversenye.

Scala Nándor tulajdonos

„DE LA VILLE“ SZÁLLODA, KÁVÉHAZ ÉS ÉTTEREM FIUME, DEÁK-KÖRZŐ.

— A magyarság találkozó helye. —
Az étteremben délelőtt 9 órától izletes
villásreggeli olcsó árakon.
A kávéházban esténként **HORVÁTH PALI**
cigányzenekara **GÁBOR** kisbögös szólistá-
val hangversenyez.
Minden szombaton este dísnótör.
Minden vasárnap d. u. 4-6 uzsonnazene.

TULAJDONOS:
ifjú **BUDAI KÁROLY**

VARIETÉ ORIENTALE

Fiume, Via Lavatoio
(Uj Kucich-ház)

Tiz kiváló művészi erőből
összeállított műsor.

Elsőrendű magyar énekesnők.

Kezdet: 9 órákor. Belépti díj 1 korona.

Tulajdonos: Pesaro Vittorio.

Magyar Vendéglő

Fiume, Riva Szápary, az Adria palota mellett.
Magyar étterem. Kizárólag magyar konyha.

Közvetlen termelőktől beszerelt ma-
gyar borok. Kitűnő villás reggeli.

➡ **Mérsékelt árak.** ⬅

Az átutazó és a helybeli magyarság
találkozó helye. Elegáns vendégszobák
tengeri kilátással kaphatók.

Telef. 11-49

Tulajdonos:
LIBERMANN IZSÓ

SCHÖN I.

Szépség és hajápolási terme

Fiume, Via del Governo 2 II. emelet.

A legújabb módszer szerinti arc-
kéz- láb-ápolás (manicur, pedicur) vil-
an yos **arcmasszás** (vibrations massage)
szemölcslevétel és arcban levő **szőr**
eltávolítása, tyukszemvágás stb. Disz-
fésülések elvállaltatnak.

Fésülések és hajmosások a rendelő
lakásában is elvégeztetnek.

PÁRATLAN SZŐLŐFAJ!

Hogy ezt bebizonyítsam a
„Delaware“ szőlőről, királyi
körjegyzői hitelesítéssel ellá-
tott eredeti fénykép felvétele-
ket készítettem.

A felvétel áll: egy drb. 20 éves
cserecsapos kifogástalanul
dusan termő tőke, 32 fürt, egy
drb. 4 éves szálvesszős tőke
168 fürt és 11 drb. egy sor-
ban lévő 4 éves szálvesszős

tőke több mint 1600 kifogástalan egészséges fürt
szőlőterméssel. Ezek mind ott vették fel, a hol pár
méternyre fölé az európai oltványokon a termés
negy-öttszöri permetezés dacára elpusztult. Így ez az
év volt az, a mely bebizonyította, hogy ezen fajnak
termésében permetezés nélkül semmiféle szőlőbeteg-
ség kárt nem okoz. Ezenkívül nagy előnye még hogy
oltani és alá földet megforgatni nem kell, vesz-
szője télben soha meg nem fagy, bora elsőrendű
és rendkívül bőtermő. Ezen a néven azonban
igen sok más hitvány fajtákat adnak el, ezért a
ki a valódi bőtermő és legnemesebb fajt akarja
megszerezni az csak a Nagy Gábor-féle „Delaware“
vesszőt vegye.

A DELAWARE-szőlő bővebb leírását, termésének király
közjegyzővel hitelesített eredeti fénykép felvételeit színes
kivitelben, továbbá a szöveg közé nyomott 40 szép képet
tartalmazó képes árjegyzéket ingyen és bérmentve
küldöm mindenkinek, aki velem címét tudatja. Okvetlenül
kérje meg ma ezt a tanulságos tartalmú árjegyzéket, mely a
szőlőoltványokról, lugasültésről is ad részletes, helyes
utbaigazításokat.

NAGY GÁBOR szőlőnagybirtokos, KÖLY B.

pósta, távirtda és távbeszélő állomás.

Levelezés magyar, német, horvát, szerb és román nyelven.

Varieté Hotel Susak

Esténként elsőrendű művészi erők fellépte.

Renée Hallois táncosnő,
Drexler Adolf kórikus,
Denis Liliam amerikai ének. és tánc.
Virágvölgyi Sárka magyar szubrett,
Breda Joseph kórikus,
Rudolfi R. Jargon kórikus,
Santhaly Lucie német sanzonett,
Gergely Nusi szubrett,
Wirth Lona énekes szubrett,
Nichette Ottilie átváltozó táncosnő.

Végül kitűnő bohózat:
Serenissimus a Varietében.

Kezdet: 9 órákor. Belépti díj 1 kor.

Fizetéses gyakornok vagy

fiatal komptoirista

helybeli irodába azonnal felvétetik.
Cím a kiadóban.

■ ■ Legnagyobb választék ■ ■

kész férfi- és fiuruhákban

kifogástalanul elsőrendű kivitelben

:: és jutányos áron ::

STEINMANN IGNÁC

férfiruha-áruházában Fiume Corso 12.

Gilliam G. - Fiume

Via Alessandrina 4.

Raktár az Adria palotában. Interurb telefon 990.

Frissen érkezett Stiriai pulárd, vad,
Bialuga, Orsovai és Elbe caviar valamint
esténként meleg prágai sódar.

Naponta friss zsur-kenyér.

Hirdessen „A TENGERPART“ napilapban!

„A Tengerpart“, január 1-én hetedik évfolyamába jutott és oly elterjedésnek örvend, a
milyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

➡ **„A TENGERPART“ minden hirdetése eredménynyel jár.** ⬅

Kiadóhivatal: Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések
is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

„A Tengerpart“ független és szókimondó irányával szerezte meg
népszerűségét és olvasottságát.